

Eliya – Umubare Cumi na Umwe

Ikosa rya Mbere

Jeff Pippenger

2023-10-15

Ubugome bwa cya kimasa cya zahabu cya Aroni mu ntangiriro za Isirayeli ya kera, mu buryo bw'ubuhanuzi buhuje n'ubugome bwa Yerobowamu mu ntangiriro z'imiryango cumi z'ubwami bw'amajyaruguru bwa Efurayimu. Aya mateka yera agereranya ubugome bwa Adiventisime mu 1863.

Birimvikana ko hari n'izindi ngingo z'ubuhamya zerekeza ku wa 1863, ariko Aroni n'umwami Yerobowamu batanga ubuhamya bwubatswe hejuru y'amateka ya 1863, kandi ayo mateka yose agaragaza urugendo rw'abo ibihumbi ijana na mirongo ine na bine, ari rwo hembere ry'Abaporotesitanti, atari mu minsi ya nyuma y'ubwami bwa gatandatu bw'ubuhanuzi bwo muri Bibiliya gusa, ahubwo kugeza no ku iherezo ry'igihe cy'igeragezwa. Ayo mateka kandi avugana ku mateka ahwanyeye na yo y'ihembere ry'Abarepubulikani mu bwami bwa gatandatu.

Muri rusange, ni ukuri gukomeye cyane kwemera ku bizera, ko itorero ry'Abadiventisti b'Umunsi wa Karindwi ari ryo bwoko bwashyirahwe bw'Imana ku iherezo ry'isi. Uko kwizera ni ko kwibeshya kwacu kwa mbere. Nta gihamya yo muri Bibiliya igaragaza ko itorero ry'i Lawodikiya rihagarariye abantu bazamurwa nk'ikimenyetso mu gihe cy'amage yo ku cyumweru. Kwibeshya kwacu kwa mbere ni ukwemera igitekerezo cy'ibinyoma ko ari ko bimeze. Ikimenyetso cyo ku iherezo ry'isi kigizwe n'abirukanywe n'abagize isinagogi ya Satani.

Kandi azashyiraho ibendera ry'amahanga, akoranye abirukanywe bo muri Isirayeli, kandi azateranyiriza hamwe abatatanijwe bo muri Yuda, abakureye ku mpera enye z'isi. Yesaya 11:12.

Ni Abadiventisiti b'i Lawodikiya birukana abahagurukirwa kuba ibendera.

Nimwumve ijambo ry'Uwiteka, mwa bantu mwebwe muhinda imishyitsi mutinya ijambo rye; bene wanyu babanze, bakabirukana babahora izina ryanjye, baravuga bati: "Uwiteka ahabwe icyubahiro." Ariko azabonekera umunezero wanyu, na bo bazakorwa n'isoni. Yesaya 66:5.

Abafite ikimenyetso cy'ikirangantego birukanwa bazira "izina" rya Kristo. Izina ritera urwango ni Alufa na Omega, kuko ihame rya Alufa na Omega ari ryo rigaragaza neza uwo Itorero ry'Abadiventisiti b'Umunsi wa Karindwi rihagarariye mu buhanuzi bwa Bibiliya. Umugani w'abakobwa cumi b'isugi ugereranya Ubudivantisiti.

"Umugani w'abakobwa cumi bo muri Matayo 25 na wo ugaragaza ibyabaye ku bwoko bw'Abadiventisiti." Intambara Ikomeye, 393.

Umugani wasohoye mu ntangiriro y'Uwadiventisiti, kandi wongera gusohozwa ku iherezo mu buryo buhuye n'inyuguti ku yindi.

“Akenshi ngenerwa ku mugani w’abakobwa cumi b’isugi, batanu muri bo bari abanyabwenge, abandi batanu ari abapfapfa. Uyu mugani warasohoye kandi uzakomeza gusohora uko wakabaye kose, kuko ukoresha by’umwihariko kuri iki gihe, kandi nk’ubutumwa bw’umumarayika wa gatatu, warasohoye kandi uzakomeza kuba ukuri kw’iki gihe kugeza ku iherezo ry’igihe.” Review and Herald, 19 Kanama 1890.

Inkumi z’abapfapfa zikangutse zikabona ko zidafite amavuta ni Abalawodikiya.

“Imimerere y’Itorero igereranywa n’abakobwa b’abapfapfa na yo ivugwa kandi ko ari imimerere y’i Lawodikiya.” Review and Herald, 19 Kanama 1890.

Urugamba rw’inkumi z’abanyabwenge, zigereranywa kandi n’Itorero ry’i Filadelifiya, ni urw’Itorero riyiyita Abayuda, nyamara atari bo.

Dore, abo bavuga ko ari Abayuda, nyamara atari bo, ahubwo bakabeshya, bo mu isinagogi ya Satani, nzabatuma baza kuramya imbere y’ibirenge byawe, kandi bamenye ko nagukunze. Ibyahishuwe 3:9.

Mushikiwabo White avuga kuri uyu murongo mu gitabo cya mbere cyane cyasohotse nyuma y’ugucika intege gukomeye.

“Utekereza ko abaramya imbere y’ibirenge by’abera, (Ibyahishuwe 3:9), amaherezo bazakizwa. Aha ngomba kutemeranya nawe; kuko Imana yanyeretse ko iri tsinda ryari Abadiventisiti biyitaga ko ari bo, ariko bakagwa bakava ku kwizera, kandi ‘bakongera kwibambira Umwana w’Imana ku bwabo ubwa kabiri, bakamukoza isoni ku mugaragaro.’ Kandi mu ‘isaha y’igishuko,’ itaraza, izahishura imico nyakuri ya buri wese, bazamenya ko bazimiye iteka ryose; maze batsindagirijwe n’agahinda k’umutima, bazunama imbere y’ibirenge by’abera.” Word to the Little Flock, 12.

Mu gice cya gatanu cy’Igitabo cya Yesaya havugwamo bwa mbere indirimbo y’umuzabibu, Kristo yaje gukoresha nyuma.

Ubu noneho ndaririmbira umukunzi wanjye indirimbo y’umukunzi wanjye yerekeye uruzabibu rwe. Umukunzi wanjye yari afite uruzabibu ku musozi urumbuka cyane: aruruzitira, arukuramo amabuye yarwo, arutereshamo umuzabibu w’indobanure, yubakamo umunara hagati yarwo, anacukuramo urwengero rw’inzoga z’umuzabibu; ategereza ko rwera inzabibu nziza, ariko rwera inzabibu z’ishyamba. None rero, yemwe baturage b’i Yerusalemu namwe bagabo b’u Buyuda, ndabinginze, nimuncire urubanza hagati yanjye n’uruzabibu rwanjye. Ni iki kindi cyari gishobora gukorerwa uruzabibu rwanjye ntarakikoreye? Kuki, ubwo nari ntegereje ko rwera inzabibu nziza, rwera inzabibu z’ishyamba? Yesaya 5:1–4.

Umugani, haba mu Isezerano rya Kera cyangwa mu Rishya, ugaragaza ko itorero ry’Imana ryanzwe n’Imana kubera kwanga kwera imbuto ryahagurukirijwe kwera. Muri Yesaya gatanu, ku iherezo ry’uwo mugani, igihano cy’uruzabibu gisobanurwa, ari na ko hanasezeranywa kuzamurira amahanga ibendera. Biragaragara neza ko uruzabibu atari rwo rw’ibendera.

Ni cyo gituma uburakari bw’Uwiteka bwakongejwe ku bwoko bwe, arambura ukuboko kwe abarwanya, arabakubita; maze imisozi irahinda, n’imirambo yabo itatanyagurirwa hagati mu

mihanda. Nyamara n'ibi byose ntibyatumye uburakari bwe buhindukira, ahubwo ukuboko kwe kuracyarambuye. Kandi azamurira amahanga ibendera ari kure, ayasakurize ari ku mpera y'isi; kandi dore, azaza yihuta cyane. Yesaya 5:25, 26.

Igihe nyuma yaho Yesu yaririmbye iyo ndirimbo nk'umugani, umwanzuro we wari ufite uburemere nk'ubwo nyine.

Nimwumve undi mugani: Hari umuntu umwe w'umutunzi, atera uruzabibu, aruzitirira urugo impande zose, arucukuramo urwengero rw'inzabibu, yubakamo umunara, arukodesha abahinzi, maze ajya mu gihugu cya kure. Igihe cyo kweza imbuto cyegereye, yohereza abagaragu be ku bahinzi kugira ngo bamwakire imbuto zarwo. Ariko abahinzi bafata abagaragu be, umwe baramukubita, undi baramwica, undi bamutera amabuye. Yongera kohereza abandi bagaragu, benshi kuruta aba mbere; na bo babagenza batyo. Hanyuma ya byose abatumaho umwana we, ati, Umwana wanjye bazamwubaha. Ariko abahinzi babonye uwo mwana, barabwirana bati, Nguyu umuragwa; nimuze tumwice, twigarurire umunani we. Nuko baramufata, bamujugunya hanze y'uruzabibu, baramwica. Nuko nyir'uruzabibu naza, abo bahinzi azabagira ate? Baramusubiza bati, Abo bagome azabarimbura urw'agashinyaguro, maze uruzabibu arukodeshe abandi bahinzi, bazajya bamuhereza imbuto mu bihe byazo. Yesu arababwira ati, Ntimwigeze musoma mu Byanditswe ngo, Ibuye abubatsi banze ni ryo ryahindutse irikomeza imfuruka: ibi byakozwe n'Umwami, kandi biratangaje mu maso yacu? Ni cyo gituma mbabwira yuko ubwami bw'Imana muzabwanyagwa, bugahabwa ishyanga ryera imbuto zabwo. Kandi umuntu wese uzakugwa kuri iri buye azavunagurika; ariko uwo rizagwaho wese, rizamuhindura ifu. Maze abatambyi bakuru n'Abafarisayo bumvise imigani ye, bamenya yuko yavugaga ibyabo. Matayo 21:33–45.

Itorero ry'Abadivantisiti b'Umunsi wa Karindwi ry'i Lawodikiya si ryo bendera izamurwa. Uruzabibu rwo mu minsi y'imperuka rwashushanyijwe na Isirayeli ya kera ni Itorero ry'Abadivantisiti b'Umunsi wa Karindwi ry'i Lawodikiya, ariko hazabaho ishyanga ryera imbuto zituma ryujuje ibisabwa byo kuba umuganura, ari byo abo ibihumbi ijana na mirongo ine na bine ari byo.

Aba ni bo batandujwe n'abagore; kuko ari abasugi. Aba ni bo bakurikira Umwana w'Intama aho ajya hose. Aba bacunguwe mu bantu, baba umuganura ku Mana no ku Mwana w'Intama. Ibyahishuwe 14:4.

Nk'icyapa, bazakoreshwa n'Umurima nyirawo mu kwinjiza umusaruro wa nyuma. Itorero ry'Abadiventisti b'Umunsi wa Karindwi ry'i Laodikiya ni ryo ruzabibu rwanze ibuye ry'ifatizo ry'ibihe birindwi bya Mose. Kuva icyo gihe gukomeza kwaryo kwabaye ukumanuka buhoro buhoro kujya mu mwijima urushaho kuba mwinshi. Iyo ngabo izaba “umuzi wa Yesayi.” Umuzi wa Yesayi, cyangwa Dawidi, ugereranya ukuri kwa nyuma na nyuma Yesu yahaye Abayuda bahiganwaga b'igihe cye. Ni ikimenyetso cy'ihame rya Alufa na Omega, iryo abahinzi b'imizabibu batizerwa bo muri Isirayeli ya kera n'iya none banga gusobanukirwa.

Kandi kuri uwo munsi hazabaho umuzi wa Yesayi, uzahagarara nk'ibendera ry'amahanga; Abanyamahanga bazamushakaho; kandi uburuhukiro bwe buzaba ubw'icyubahiro. Yesaya 11:10.

Mushiki wacu White na James White bagaragaza neza ko mu 1856 uyu mutwe wari warabaye Lawodikiya; none se ni ryari yigeze avuga ko wemeye ubutumwa bugenewe Abanyalawodikiya? Nta na rimwe yigeze abivuga. Ikosa ryacu rya mbere ni ukwemera ikirego cy'uko Itorero ry'Abadiventisiti b'Umunsi wa Karindwi ryabaye itorero rinesha mu rugendo rwaryo rwose rw'amateka. Ahubwo ni ibinyuranye rwose. Nitwemera iyo ngingo ya mbere yibeshye, amaso yacu aba ahumye ku kuri kwo mu buhanuzi kwigisha ibindi. Urugero, Mushiki wacu White akomeza kugaragaza incuro nyinshi ko amateka ya Isirayeli ya kera nyakuri agaragaza uburambe n'amateka ya Isirayeli ya none yo mu buryo bw'umwuka. Kenshi iyo yerekeza kuri Isirayeli ya kera nk'urugero rwa Isirayeli ya none, icyarimwe anasubiramo amagambo azwi cyane y'intumwa Pawulo agaragaza uko kuri nyako.

Kandi ibyo byose byababayeho ngo bibe ingero; kandi byanditswe kugira ngo bitubere umuburo, twe abagezweho n'imperuka z'ibihe. 1 Abakorinto 10:11.

Intumwa Pawulo, mu murongo wa cumi n'umwe, arimo akusanya mu ncamake imirongo icumi ibanziriza uwo.

Byongeyeho, bene Data, sinshaka ko muba abatamenya yuko ba sogokuruza bacu bose bari muni y'igicu, kandi bose bambutse inyanja; kandi bose babatirizwa kuri Mose mu gicu no mu nyanja; kandi bose bariye ibyokurya bimwe by'Umwuka; kandi bose banyoye ibyokunyobwa bimwe by'Umwuka: kuko banyweraga ku Rutare rw'Umwuka rwabagendaniraga; kandi urwo Rutare rwari Kristo. Nyamara Imana ntiyishimiye benshi muri bo: kuko barimburiwe mu butayu. Nuko ibyo byabaye ibyitegererezo kuri twe, kugira ngo tutifuza ibintu bibi, nk'uko na bo babyifuje. Kandi ntikumukabe abasenga ibigirwamana, nk'uko bamwe muri bo babaye; nk'uko byanditswe ngo, Abantu bicaye hasi kurya no kunywa, maze bahaguruka gukina. Kandi ntitugasambane, nk'uko bamwe muri bo basambanye, maze ku muni umwe hapfa ibihumbi makumyabiri na bitatu. Kandi ntitukagerageze Kristo, nk'uko bamwe muri bo na bo bamugerageje, maze barimburwa n'inzoka. Kandi ntikumukitombe, nk'uko bamwe muri bo na bo bitotombeye, maze barimburwa n'umurimbuzi. 1 Abakorinto 10:1-10.

Pawulo na Mushiki wa White ntibakoresha Isirayeli ya kera nk'urugero rw'ubwoko bwatsinze kandi bukiranuka. Ahubwo ni ibinyuranye rwose. Pawulo asoza muri make ayo masomo icumi ya mbere, mu murongo wa cumi n'umwe, hanyuma mu murongo ukurikira akavuga isomo amateka ya Isirayeli ya kera akwiriye kugeza ku bazabona.

Nuko rero uwibwira ko ahagaze yirinde atagwa. 1 Abakorinto 10:12.

Isirayeli ya kera itanga urugero rw'ubwoko bwahamagariwe n'Imana, buyoborwa n'Imana, bwasoheje ubuhanuzi bw'Imana, nyamara bukayigomera intambwe ku yindi, maze amaherezo bukabamba Umuremyi w'ijuru n'isi! Abadivantisiti nta kibazo bagira cyo kwemera ibyo kuri Isirayeli ya kera, ariko ni gake bemera ko umuburo wari ugambiriwe ubacengera ugasenya ubuhumyi bwabo bwa Lawodikiya. Bashobora kuvuga imirongo Sister White agaragazamo itorero nk'imboni y'ijisho ry'Imana, kandi ni ko biri, ariko urukundo Imana ikunda ubwoko bwayo ntirupfuka umwenda ku mimerere yabwo nyakuri. Abo ikunda irabacyaha kandi ikabakosora. N'ubwo itorero ry'Imana ari imboni y'ijisho ry'Imana, Yesu ubwe yasobanuye mu buryo bweruye

cyane isano afitanye n'iyi mboni, imboni ye.

Yerusalemu, Yerusalemu, wica abahanuzi, ugatera amabuye abatumwe kuri wowe! Ni kangaha nashatse guteranyiriza hamwe abana bawe, nk'uko inkoko ibundikira imishwi yayo muni y'amababa yayo, ariko ntimwashaka! Dore inzu yanyu musigiwe ari umusaka; kandi ni ukuri ndababwira nti, ntimuzongera kumbona kugeza igihe muzavuga muti: Hahirwa uzaza mu izina ry'Umwami. Luka 13:34, 35.

Ibibazo bikwiriye kubazwa ni ibi: “Mbese Yesu koko yerekana iherezo ahereye ku ntangiriro? Mbese Isirayeli ya kera koko ishushanya Isirayeli y'iki gihe?” Ibibazo cyaranze Isirayeli ya kera mu mateka yabo yose ni uko bizeraga ko umurage wabo ugaragaza ko ari ubwoko bw'Imana, bityo ko badashobora kuba ikindi kintu icyo ari cyo cyose, keretse kuba ubwoko bw'Imana. Ni cyo cyatumye mu minsi ya Yeremiya biyemerera bavuga ko ari urusengeru rw'Uwiteka.

Ijambo ryaje kuri Yeremiya riturutse ku Uwiteka, riti: Hagarara ku irembo ry'inzu y'Uwiteka, uhavugirize iri jambo, uvuge uti: Nimwumve ijamba ry'Uwiteka, mwa Bayuda mwese mwinjira muri aya marembo kugira ngo musenge Uwiteka. Uku ni ko Uwiteka Nyiringabo, Imana ya Isirayeli, avuga ati: Nimukosore inzira zanyu n'ibyo mukora, nanjye nzabatuza aha hantu. Ntimukiringire amagambo y'ibinyoma muvuga muti: Urusengeru rw'Uwiteka, urusengeru rw'Uwiteka, urusengeru rw'Uwiteka, ni uru. Yeremiya 7:1–4.

Uku gushukwa nyakuri ni ko na Yohana Umubatiza yashimangiye.

Babatiwe na we muri Yorodani, batura ibyaha byabo. Ariko abonye benshi bo mu Bafarisayo n'Abasadukayo baza ku mubatizo we, arababwira ati: Mwa rubyaro rw'inzoka mwe, ni nde wababuriye ngo muhunge uburakari buzaza? Nuko nimwere imbuto zikwiriye kwihana; kandi ntimwibwire mu mitima yanyu ngo: Dufite Aburahamu ko ari we data; kuko ndababwira yuko Imana ishobora no muri aya mabuye kuburira Aburahamu abana. Kandi n'ubu ishoka ishyizwe ku mizi y'ibiti; ni cyo gituma igiti cyose kitera imbuto nziza gicibwa, kikajugunywa mu muriro. Matayo 3:6–10.

Uko kutumva kuyobye nyine kuboneka muri Adventisime gushushanywa n'imvugo ngo “Urusengeru rw'Uwiteka ni twe,” kandi ko turi “urubyaro” rwa Aburahamu mu by'umwuka, ni byo bigaragaza mbere na mbere ubuhumyi bwa Lawodikiya.

Imana yohereza intumwa kugira ngo zibwire ubwoko bwayo icyo zigomba kuba cyo n'icyo zigomba gukora kugira ngo zumvire amategeko yayo yo gukiranuka, ayo iyo umuntu ayakurikije, na we azabeshwaho na yo. Bagomba gukunda Imana bihebuje, batagira izindi mana bazishyira imbere yayo; kandi bagomba gukunda mugenzi wabo nk'uko bikunda ubwabo, bamugirira nk'uko bifuzaga ko na we yabagirira.

“Nta n'akarango na kamwe ko mu mategeko yera y'Imana kagomba gufatwa nk'ak'idafite agaciro cyangwa kagasuzugurwa. Abica ‘Uku ni ko Uwiteka avuga,’ baba bari muni y'ibendera ry'umutware w'umwiji, bagomera Umuremyi wabo n'Umucunguzi wabo. Biyitirira amasezerano yaherewe abumvira, bavuga bati, Urusengeru rw'Uwiteka, urusengeru rw'Uwiteka ni twe, nyamara bagasuzugurwa Imana kuyigaragaza nabi imico yayo, bakora ibyo yababujije gukora rwose. Bashyiraho urugero Imana itatanze. icyitegererezo cyabo kiyobya

abantu, kandi ubuhari bwabo bwonona. Si amatabaza mu isi, kuko badakurikiza amahame yo gukiranuka.

“Abantu ntibashobora kugaragariza Imana ubuhemu buruta ubwo kwirengagiza umucyo iboherezeza. Abakora ibyo bayobya abatajijutse, kuko bashyiraho ibimenyetso biyobya. Bahora bagoreka amahame atunganye....”

“Mu magambo y’Ibyanditswe Byera tubwirwa mu buryo bugaragara impamvu ubutayu bwageze ku ishyanga ry’Abayuda. Bari bafite umucyo mwinshi, imigisha myinshi, n’uburumbuke butangaje. Ariko bagaragaye ko batabereye indahemuka icyo bari barabikijwe. Ntibitabye mu budahemuka uruzabibu rw’Umwami, kandi ntibamuhaye imbuto zarwo. Bitwaye nk’aho nta Mana iriho, bityo ibyago bibageraho.” Manuscript Releases, volume 14, 343–345.

Isirayeli yizeraga ko kubera ko mu ntangiriro y’amateka yayo yari yaratoranyijwe n’Imana, yari kuzakomeza kuba ubwoko bwayo bwatoranyijwe iteka ryose. Ikirushijeho kuba kibi, yizeraga kandi ko kubera ko yari ubwoko bwayo bwatoranyijwe, Imana yari kuyubaha, nubwo yo yanze kuyubaha. Mu buryo bw’ubuhanuzi, yari ubwoko bwayo bwatoranyijwe kugeza igihe yahaniwe gatanya, ariko ntiyigeze iba ubwoko Imana yari yarifuje ko iba bwo. Gukiranuka k’ubwoko bwatoranyijwe ntikugenwa n’icyo bwo bushobora kwibwira ko ari cyo. Isirayeli ya kera ni urugero nyamukuru rw’itorero ry’Abadivantisiti b’Umunsi wa Karindwi; ariko iyo hame ry’ibinyoma ryemerwa rivuga ko ari bo bahagarariye abantu ibihumbi ijana na mirongo ine na bine ku iherezo ry’isi, ubwo ubuhumyi bwa Lawodikiya buba bugaragaye, nk’uko byari bimeze kuri Isirayeli ya kera. Ubudivantisiti bwemera kandi bukigisha ko ari bo bwoko bw’Imana bwasiyaye ku iherezo ry’isi, nubwo hari ibihamya bisobanutse bigaragaza ibinyuranye n’ibyo.

Uko turushaho kwegera iherezo ry’igihe cy’imbabazi, ni ko ubutumwa bugenewe abantu b’i Lawodikiya bugomba kurushaho gukomera no kuba butaziguye. Niba iyo ngingo y’ibanze y’ikinyoma idashyizwe ku ruhande kugira ngo ukuri gufate umwanya wako, noneho ingero za Aroni, Yerobowamu na 1863 ziba zihishwe muni y’umwitero w’umuco n’imigenzo. Igihe cy’imbabazi kiregereje cyane iherezo ku buryo bitakiri ngombwa gukomeza kwihisha muni y’uwo mwitero.

Kandi uku ni ko gucirwaho iteka, yuko umucyo waje mu isi, maze abantu bakunda umwijima kuruta umucyo, kuko imirimo yabo yari mibi. Kuko umuntu wese ukora ibibi yanga umucyo, kandi ntaza ku mucyo, kugira ngo imirimo ye itagaragazwa ko ari mibi. Yohana 3:19, 20.

Amateka y’ubuhakanyi bwa Adventisme yakurikiranwe mu Ijambo ry’Imana ry’ubuhanuzi. Ibyo ni ukuri kwo mu buhanuzi. Igihamya cya mbere cyabyo ni Isirayeli ya kera. Isirayeli ya kera ni amateka y’ubuhakanyi bukomeje kandi bugenda bwiyongera, nyamara Bibiliya n’Umwuka w’Ubuhanuzi byigisha ko Isirayeli ya kera ishushanya Isirayeli y’iki gihe. Nubwo ibi bibabaje, nta kindi gihe byigeze birushaho kuba iby’ingenzi gusobanukirwa uku kuri nk’iki gihe turimo. Ibirimo guhindurwa ibidodomve binyuze mu Iyahishuwe bya Yesu Kristo ni uko amateka ya Adventisme nk’ihembe ry’Abaporotesitanti agenda abangikanye n’amateka y’ihembe ry’Abaripublikani. Ayo mahembe yombi atanga igihamya cya kabiri kuri buri rimwe, kandi

kwanga kubona neza umwe muri abo bagabo b'ibihamya, icyarimwe bituma n'undi mutangabuhamya atamenyekana.

Imirongo ya Aroni, Yerobowamu na 1863 igaragaza intangiriro ya Isirayeli ya mwuka ya none, kandi muri uko kubigenza ikanagaragaza intangiriro y'ihembe rya Repubulikani. Ubutumwa bwa marayika wa gatatu ni umuburo wo kwirinda kwakira ikimenyetso cy'inyamaswa. Ni Leta Zunze Ubumwe z'Amerika zibanza gushyiraho itegeko ryo kwitondera ku Cyumweru, hanyuma zikahatira isi yose kubigenza ityo.

“Amahanga y'amahanga azakurikiza urugero rwa Leta Zunze Ubumwe za Amerika. Nubwo ari yo ibanza kuyobora muri ibi, ariko icyo kibazo gikomeye kizagera ku bwoko bwacu mu bice byose by'isi.” Testimonies, volume 6, 395.

Ukuri kw'ubuhanuzi bufitanye isano n'ikibazo cy'itegeko ryo ku Cyumweru ntibushobora gutandukanywa n'umurimo wa Leta Zunze Ubumwe z'Amerika. Inyamaswa yo mu isi ivugwa mu Byahishuwe 13 ni ubwami bwa gatandatu bw'ubuhanuzi bwa Bibiliya, butegeka imyaka mirongo irindwi y'ubuhanuzi dukurikije Yesaya 23. Ni yo nyamaswa yo mu isi ifite amahembe abiri. Ukuri gufitanye isano n'imibanire y'ayo mahembe yombi ubu kurimo gukurwaho ikimenyetso, ariko gusa ku bahitamo gusobanukirwa ko Yesu ashoza gukuraho ikimenyetso cy'Iyahishuwe bya Yesu Kristo akoresheje intangiriro y'ikintu kugira ngo yerekane iherezo ry'ikintu.

Leta Zunze Ubumwe z'Amerika zatangiye nk'ubwami bwa gatandatu bw'ubuhanuzi bwa Bibiliya mu 1798, kandi mu myaka mirongo itandatu n'itanu yakurikiyeho, amahembe abiri yagombaga kunyura mu mateka ari kumwe yashyizwe mu miterere yashoboraga kumenyekana, ariko n'abemera kureba bonyine. Iyo myaka mirongo itandatu n'itanu ivugwa muri Yesaya igice cya karindwi, yatangiye mu 742 Mbere ya Kristo irangira mu 677 Mbere ya Kristo. Kuva mu 1798 kugeza mu 1863 iyo myaka yarasubiwemo. Iyo myaka mirongo itandatu n'itanu igaragaza inzira y'amage muri ayo mahembe yombi.

Mu mwaka wa 1863, igihe cy'itangiriro cy'iminsi y'ubuhanuzi “y'umwami umwe” cyo muri Yesaya makumyabiri na gatatu cyari kirangiye, kandi muri uko kurangira hashyirwaho ibimenyetso by'ubuhanuzi by'igihe cy'imperuka cy'“iminsi y'umwami umwe.” Iherezo rya mirongo irindwi y'ikigereranyo cyo muri Yesaya makumyabiri na gatatu rigaragazwa n'imyaka mirongo itandatu n'itanu ya mbere. Kuva mu 1863 kugeza ku gihe cy'imperuka mu 1989, ni cyo gihe cy'itorero ry'Abadiventsiti b'i Lawodikiya, ryatangiriye ku muhari w'Abamileriti kandi rikarangirira ku muhari w'ibihumbi ijana na mirongo ine na bine. Kugira ngo dusobanukirwe igihe cyo ku iherezo, tugomba gusobanukirwa igihe cyo mu itangiriro. Ubadiventsiti ntibushobora kubikora, kuko intangiriro yabwo yaranzwe no kwanga indahiro ya Mose, ari yo igaragaza ya myaka mirongo itandatu n'itanu nyir'izina ihagarariye intangiriro n'iherezo by'Ubadiventsiti n'Amerika.

Kubera iyo mpamvu, kandi iyi ni impamvu ifite uburemere bukomeye, iyi ngingo yagerageje kugaragaza ukuri kumwe k'ubuhanuzi ubu kurimo guhamburwa n'Intare yo mu muryango wa Yuda. Uko kuri ni uku: niba udashaka kwemera ko itorero ry'Abadiventsiti b'Umunsi wa Karindwi ryahoraga iteka riri mu mimerere ya Lawodikiya, ubwo mu buryo bwumvikana

ntushobora kugabanya neza amateka y'Abadiventisimu; kandi utagabanije neza amateka y'Abadiventisimu, ntushobora na rimwe kumenya neza ihembe rya Repbulikanisimu.

Kuko niba, bamaze guhunga ibyanduye by'isi babiheshejwe no kumenya Umwami n'Umukiza Yesu Kristo, bongera kwizinga muri byo kandi bikabanesha, imperuka yabo iba mbi kurusha uko byari bimeze mbere. Kuko byari kubabera byiza kurushaho iyo batamenya inzira yo gukiranuka, aho kuyimenya hanyuma bagatera umugongo itegeko ryera bari barashyikirijwe. Ariko byababayeho nk'uko umugani w'ukuri uvuga uti: Imbwa yasubiye ku birutsi byayo; n'ingurube yari yogejwe isubira kwigaragura mu byondo. 2 Petero 2:20–22.